

USKOVA JA VASTUSTAJAT III

Väinö Hotti

LUTHER JA VASTUSTAJAT

(nettikuva)

MARTTI LUTHER

10.11.1483 – 18.2.1546

(Teh.VHn)

MAAILMA VAIKK` OIS TÄYNNÄNSÄ,
PIMEYDEN ENKELEITÄ,
PÄÄLLEMME SYÖSTEN PÄÄNÄNSÄ, HE
EIVÄT VOITA MEITÄ.
NE RAIVOTKOHOT VAAN, JA SYÖSKÖÖT
KIUKKUAAN, NE SAANEHET
JO ON HERRALTA TUOMION. YKS SANA
HEIDÄT KAATAA.

Luther joutui heiluttamaan peistä moneen suuntaa: 1. Perkele, maailma ja oma liha. 2. Katolinen kirkko. 3. Uudestikastajat. 4. Hurmahenget. 5. Omavanhurskaat. 6. Valheveljet. 7. Antinomistit.

Luther sanoi GALATALAISKIRJEEN SELITYSTÄ ”parhaimmaksi kirjakseen”. Hän nimitti sitä ”omaksi kirjeekseen, jonka kanssa hän oli kihloissa, **Katarina von Borakseen**”.

”Minusta tuntuu miltei uskomattomalta, että tätä pyhän Paavalin galatalaisille lähettämää kirjettä julkisesti selittäessäni olen ollut niin monisanainen kuin tämä kirja osoittaa. Tunnen kuitenkin omikseni kaikki ne ajatukset, jotka havaitsen tähän kirjaan veljien näin ahkerasti muistiin merkinneen” (Pinomaa, Kuka Luther todella oli, s.40).

Ken haluaa päästä Lutherin ”sisälliseen tuntemiseen” hänen on ehdottomasti tutustuttava tähän kirjaan. **Seurakunnan (ekkleesian) ja maailman välinen suhde tulee selkeästi esille.** Siinä vanhurskauttamisoppi avautuu eteemme kristallinkirkkaana. Siinä pääsemme uskonpuhdistuksen tuoreille alkulähteille. Jos ei olisi muihin Lutherin kirjoihin tutustunutkaan, pelkästään tämän kirjan pohjalta voi sanoa, kaiken oleellisen Lutherin teologiasta. On myös huomioitava, että Lutherin teksti on siinä määrin vahvaa ruokaa, ettei kertalukeminen riitä, vaan Lutherin kirjoihin on palattava yhä uudelleen ja niitä opiskeltava. Ja mikä oleellista, Lutherin opetus olisi otettava vakavasti myös varsinaisessa seurakuntaopetuksessa.

”Kun vertaa Roomalaiskirjeen luennon esityksiä Galatalaiskirjeeseen v:lta 1531, huomaa kaksi tärkeätä eroa: edellisessä vallitseva odottavan nöyryyden sävy on jälkimmäisessä muuttunut riemukkaaksi ylistykseksi...Roomalaiskirjeen suurin viehätys on siinä, että se on Paavalin löytämisen klassillinen asiakirja” (Kares, Luther, ss.399,400).

”Luther sanoi, että kukaan paaveista ei ole häntä kiusannut niin paljon kuin Agricola (Johannes). Agricola väitti, että katumusta ei synnytä laki, vaan evankeliumi, joten kristillisessä kirkossa ei sovi lainkaan saarnata lakia. ´Kymmenen käskyä kuuluu raastupaan eikä saarnastuoliin. Kaikki ne, jotka ovat tekemisissä Mooseksen kanssa, menevät varmasti perkeleen huomaan. Hirteen Mooseksineen`! (Tunnustuskirjat, s. 53).

Omantunnon ihminen

Lutherilla oli johtotähtenään Jumalan sana ja sen valaisema omatunto.

*”Luther oli taistelijanakin ennen kaikkea **omantunnon ihminen**. **Omatunto johti** hänet taistelijan tielle, ja omatunto oli hänen vartijansa siinä jokapäiväisessä sodassa, miksi hänen elämänsä muodostui. Yrjö Alanen sanookin kuvaavasti, että omatunto on ollut inhimillisesti katsoen Lutherin kohtalona. Katseltaessa hänen vaelluksensa viittamerkkejä havaitaan, että **omatunto johti** hänet tielle, missä hänestä tuli uskonpuhdistaja. **Omantunnon velvoittamana** hän naulasi teesinsä Wittenbergin linnan-kirkon oveen. **Omatunto kielsi** häntä peruuttamasta piirtoakaan totuudesta, mikä hänelle oli kirkastunut. **Omatunto oli hänen tukensa** Wormsin valtiopäivillä. **Omatunto teki hänestä profeetan**. Hän oli alusta loppuun asti omantunnon taistelija. **Hyvä omatunto** oli hänelle samaa kuin usko Kristukseen. **Paha omatunto** oli sen sijaan hänelle pelottava vihollinen. Hän on itse sanonut: ´Ei ole muuta niin suurta surun ja murheen syytä kuin **syllinen omatunto**, joka on vaivattuna ja hädissään. – Ei mikään tuota sellaista tuskaa ja murhetta kuin **paha omatunto**” (167,168).*

”Olen tuleva Wormsiin, vaikka siellä olisi yhtä monta perkelettä, kuin on tiiliä katoilla” (Kares, Luther, s.165).

*”Syytettäköön minua ylpeydestä, ja ahneudesta, aviorikoksesta ja murhasta, vihollisuudesta paavia vastaan...kunhan minua vain ei voida syyttää **jumalattomasta vaikenemisesta**” (Kares, Luther, s.145,146).*

*”Hän sanoo kokeneensa, että kaikilla niillä, jotka taistelevat häntä vastaan on **pelokas sydän ja vaivaava omatunto**, koska he pelkäävät Raamattua tietäessään, kuinka tuntematon se heille on” (Kares, Luther, s.97).*

”Mutta perkeleelle ja hänen palvelijoilleen, eksytysten ja lahkojen alkuunpanijoille meidän pitää apostolin esimerkin mukaisesti olla kärsimättömiä, kopeita, karskeja ja leppymättömiä sekä säälimättä paljastaa pilkkattavaksi, kirota ja tuomita heidän kavaluutensa” (Gal. kirj. sel. ss.63,64).

*”Omasta puolestani **en pelkää hurmahenkistä**, sillä en tunne ketään, joka voisi heittää vastaan sellaisia väitteitä, jotka uutuudellaan panisivat minut sekaisin, sillä **kaikki heidän väitteensä olen jo aikaisemmin kuullut saatanalta**, olenpa vielä pahempiakin kuullut, mutta Jumalan sanalla olen ne voittanut” (Pinomaa, Kuka Luther todella oli,s.78).*

*”Onhan ilmeistä, että Rooman paavit kannattajineen puolustavat jumalatonta oppia ja jumalattomia jumalanpalveluksia. Paavin ja hänen kannattajiensa valtakuntaan **sopivat täysin vastakristuksen tuntomerkit**” (Tunnustuskirjat, s.278).*

”Me taas, koska pyrimme olemaan mieleisiä Jumalalle emmekä ihmisille, ärsytämme vastaamme perkeleellisen ja helvetillisen vihan sekä saamme kärsiä maailman taholta herjausta ja pilkkasanoja, kuolemaa ja kaikkea onnettomuutta” (Gal. kirj. sel. ss.81,82).

*”Mutta se, joka pyrkii olemaan mieliksi Jumalalle, **saa ihmiset sydäntyneiksi vihollisikseen**” (82).*

”Ehkei kukaan muu ihminen”, Thomas Carlyle sanoo, ”jolla on niin nöyrä ja rauhallinen mielenlaatu, ole koskaan täyttänyt maailmaa sodalla ja taistelulla” (Kares, Luther, s.162).

”Vaikka en olekaan profeetta, olen varma, että Jumalan sana on minulla eikä heillä (vastustajilla), sillä minulla on Raamattu puolellani” (Kares, Luther, s.148).

”Moneen vuosisataan ei kukaan näet ole opettanut hyvistä teoista paremmin ja jumalisemmin kuin me nykyään opetamme” (Gal. kirj. sel. s.111).

*”Jumalattomien taas en mitenkään toivo niitä (ajatuksiani) hyväksyvän, vaan minä **toivon niillä ärsyttäväni heitä ja heidän jumalaansa, perkelettä**” (Luther, Gal.kirj.sel. s.10).*

*”Paavalilainen sanonta: ´maailma on minulle ristiinnaulittu`, toisin sanoen, **päättelen maailman kadotukseen tuomituksi**; ´ja minä maailmalle`, toisin sanoen, **maailma puolestaan päättelee minut kadotukseen tuomituksi**. Me siis*

ristiinnaulitsemme ja kadotukseen tuomitsemme toinen toisemme: minä kiroan perkeleen myrkkynä maailman koko vanhurskauden ja opin; maailma vuorostaan kiroaa minun oppini ja tekoni, päättelee minut ruttoisaksi mieheksi, vääräoppiseksi, kapinalliseksi” (emt. ss.693,694).

*”Hurskaat taas puolestaan sanovat maailmaa – niin, `maailma` ei Pyhässä Raamatussa merkitse vain julkijumalattomia rikollisia, vaan niitäkin, jotka ovat hyvin vilpittömiä, hyvin viisaita ja hyvin pyhiä – **perkeleen lapseksi**, joka tarkkaan seuraan isänsä askeleita” (ss. 694,695).*

*”Näin sanomalla Paavali siis todistaa **Pyhän Hengen antamalla pohjattomalla vihalla** vihaavansa maailmaa, ja maailman vuorostaan pohjattomalla, **pahan hengen antamalla vihalla** vihaavan häntä; on kuin hän sanoisi: Ei mitenkään voi olla olemassa mitään sovinnollista suhdetta minun ja maailman välillä” (695).*

”Vainoaahan ja surmaahan meitä maailma, vihaavathan meitä valeveljet mitä kii-vaimmin, kauhistaahan meitä kamalasti sydämässämme saatana tulinuolineen vain sen vuoksi, että opetamme Kristuksen olevan vanhurskaudemme ja elämämme” (703).

*”Eikähän maailmalla olekaan sitä armoa, että se kiittelisi hurskasten hyviä tekoja. puhumattakaan siitä, että se antaisi niistä korvausta; sillä se ei niitä huomaa, ja, jos huomaakin, se ei arvostele niitä hyviksi teoiksi, vaan **häijyimmiksi tihutöiksi, ja ne, jotka sellaisia tekevät, se potkii pois maailmasta ihmiskunnan turmiollisimpana ruttona**. Niinhän Kristuskin, maailman Vapahtaja, sai äärettömän suurista ja sanomattomista hyvistä teoistaan **osakseen häpeällisimmän ristinkuoleman**. Samoin tuli apostoleista, jotka toivat maailmalle armon ja iankaikkisen elämän sanan, `kaiken maailman tunkio ja joka miehen hylky` (1. Kor.4:13)” (ss.401,402).*

*”Samoin nykyään **Lutherin nimi on maailman mielestä kaikkein vihattavin**: se joka minua kiittää, tekee suuremman synnin kuin kukaan epäjumalanpalvelija, rienaaja, valapatto, huorintekijä, aviorikkoja, murhaaja, varas” (502).*

*”Ken vain on syntynyt ja elää Kristuksessa ja kerskaa tästä syntymästään ja jumalallisesta perinnöstä, **saa vainoojukseen Ismaelin**” (533).*

*”Evankeliumin kukoistaessa täytyy siis ristin pahennuksen välttämättömyyden pakosta seurata – muussa tapauksessa perkeleeseen ei ole sattunut täysosuma, vaan häntä on vain keveästi huitaistu. Jos tulee täysosuma, hän ei pysy rauhallisena, **vaan alkaa metelöidä kauheasti ja panee kaiken sekaisin**” (594).*